

NINA ALEXANDROVNA LEIPUNSKAYA, PILIER D' OLBIA
- IN MEMORIAM -

Нина Александровна Лейпунская родилась 09.05.1930 в г. Харькове в семье ученых – физиков. В 1954 г. окончила исторический факультет Киевского государственного университета имени Т.Г. Шевченко по специальности «археология». С 1956 по 1960 гг. училась в аспирантуре Государственного исторического музея (г. Москва) по специальности « античная археология ». С 1969 г. по 2003 г. работала в штате Института археологии Национальной Академии Наук Украины сначала в должности младшего научного сотрудника, а затем

– старшего научного сотрудника. В 1975 г. защитила кандидатскую диссертацию «Амфоры из Ольвии VI-IV вв. до н.э.».

Основным направлением ее научных интересов были проблемы истории, экономики, прежде всего торговли и ремесел, истории материальной и духовной культуры населения Ольвии, в частности, религии. Она плодотворно исследовала различные категории материальной культуры: амфорную тару, другие виды керамики, терракоту, скульптуру, надписи. Опубликовала 114 научных работ.

Вела значительную музейную работу, принимала участие в создании экспозиции Музея археологии ЦНПМ НАН Украины по разделу скифо-античной археологии, занималась созданием музейных выставок.

С 1953 г., еще со студенческих лет, Н.А. Лейпунская начала работать в Ольвийской археологической экспедиции. С 1972 по 2006 годы руководила работами на отдельных участках. Из крупных археологических работ в Ольвии: - завершила раскопки Центрального квартала в районе агоры (1972-1979 гг.), начатые ее учителем Л.М. Славиним в 1956 г.; - исследовала западные городские ворота (1979-1984 гг.); - провела раскопки жилых кварталов на северной окраине Нижнего города Ольвии (участок НГС) (1985-2006 гг.). Работала в Ольвийской экспедиции до конца жизни. Результаты этих работ нашли свое отражение в публикациях и научных отчетах. В настоящее время уже подготовлена к печати в Дании коллективная

монография по материалам раскопок на участке НГС, в которой Нина Александровна является основным автором.

22 декабря 2008 г. Нины Александровны не стало.

S.D. KRYŽISKIJ

Nina Alexandrovna Lejpunskaya est née le 09.05.1930 à Kharkov dans une famille de savants-physiciens. En 1954, elle a terminé ses études à la Faculté d'Histoire de l'université d'État T.G. Shevchenko de Kiev dans la spécialité « archéologie ». Entre 1956 et 1960, elle a préparé son « aspirantura » au Musée Historique d'État de Moscou dans la spécialité « archéologie de l'antiquité ». De 1969 à 2003, elle a travaillé à l'Institut d'archéologie de l'Académie Nationale des Sciences d'Ukraine, d'abord en qualité de collaborateur scientifique adjoint, mais puis de collaborateur scientifique principal. En 1975, elle a soutenu sa thèse sur « *Les Amphores d'Olbia des VIe-IVe siècles avant J.-C.* ».

Ses principaux centres d'intérêt ont porté sur les problèmes d'histoire économique - notamment le commerce et l'artisanat -, l'histoire de la culture matérielle et spirituelle de la population d'Olbia, les cultes en particulier. Elle s'est attachée avec talent à l'étude de diverses catégories d'artefacts: les amphores-emballages, divers types de céramiques, les terres cuites, la sculpture, les inscriptions.

En musée, elle a fait preuve d'une activité considérable, pris part à la création de l'exposition du Musée d'Archéologie du CCNM de l'Académie nationale des Sciences d'Ukraine au sein du département d'archéologie scythe, ainsi qu'à l'organisation de diverses expositions du musée.

Dès 1953, encore étudiante, N.A. Lejpunskaya a commencé à participer à l'équipe archéologique d'Olbia. De 1972 à 2006, elle a assumé la responsabilité de divers secteurs de fouille. Parmi ses réalisations les plus importantes sur le chantier d'Olbia, il convient de mentionner : - l'achèvement de la fouille du Quartier Central du côté de l'agora (1972-1979), entamée par son professeur L.M. Slavin en 1956 ; - l'étude des portes occidentales de la cité (1979-1984); - la fouille des quartiers résidentiels à la périphérie nord de la Ville basse d'Olbia (Secteur NGS) (1985-2006). Elle a participé jusqu'au bout à l'équipe d'Olbia. Les résultats de ses travaux ont fait l'objet de quelque 114 publications et rapports scientifiques. Une monographie collective, dont Nina Alexandrovna est l'auteur principal, est en préparation au Danemark, qui sera consacrée aux fouilles du secteur NGS d'Olbia.

Nina Alexandrovna nous a quitté le 22 décembre 2008.

Pierre DUPONT

LISTE DES TRAVAUX / SPISOK OPUBLIKOVANNYH RABOT
NINY ALEKSANDROVNY LEJPUNSKOJ.

1. *Kul't Apollona v Ol'vij*, Arheologija, 1964, Vip. 16.
2. *Kul't Apollona v Ol'vii* (nem), Bibl. Classica Orientalis, 1967, № 4.
3. *Pro kul't Ahilla u Pivnichnomu Prichernomor'j*, Arheologija, 1970, Vip. 23.
4. *Antichna privizna keramika*, Arheologija Ukrains'koj RSR, Kijv, 1971, T. II.
5. *Metodika klasifikacij amfornogo materialu*, Arheologija, 1971, № 3.
6. *Ob itogah rabot 1965-1966 gg. na uchastke E-agora. Dom na juge agory*, Arheologicheskie issledovaniya na Ukraine, Kiev, 1967, Vyp. 1.
7. *Osnovnye itogi rabot 1968 g. na uchastke NGC v Ol'vii*, Arheologicheskie issledovaniya na Ukraine, Kiev, 1971, Vyp. 3.
8. *Dosvid rozrobki metodiki klasifikacij grec'kih amfor*, Materiali XIII konferencij IA AN URSR, Kijv, 1972.
9. *Klasifikacija amfornogo materialu 6-5 st. do n.e. z Ol'vij*, in XV naukova konferencija IA AN URSR, prisvjachena 50-ricchchju stvorenija SRSR. Tezi plenarnih ta sekciynih do-povidej, Odesa, 1972.
10. *Klasifikacija amfor arhajchnogo chasu z Ol'vij*, Arheologija, 1973, Vip. 8.
11. *Raboty Ol'vijskoj ekspedicii*, Arheologicheskie otkrytija, 1972, Moskva, 1973.
12. *Arheologichniy muzej*, Kijv, 1971 (Spivavtori: I.G. Shovkopljas, S.V. Smirnov, V.N. Gladilin ta in.).
13. *Pro import Fasosu ta Geraklej Pontijs'koj v Pivnichnomu Prichernomor'j*, Arheologija, 1973, Vip. 12.
14. *Princip proporcional'nosti v antichnih keramichnih virobah*, Arheologija, 1975, Vip. 15.
15. *Raskopki zhilogo kvartala k jugo-zapadu ot ol'vijskoj agory*, Arheologicheskie otkrytija 1973, Moskva, 1974.
16. *O standartah geraklejskoj amfornoj tary*, Ol'vija, Kiev, 1975.
17. *Raskopki Central'nogo kvartala Ol'vii*, 150 let Odesskomu arheologicheskому muzeju. Tezisy dokladov jubilejnoj konferencii, Kiev, 1975.
18. *Raskopki zhilogo kvartala k jugo-zapadu ot ol'vijskoj agory*, Arheologicheskie otkrytija 1974, Moskva, 1975.
19. *Raskopki Central'nogo kvartala v Ol'vii v 1975-1976 gg.*, Arheologicheskie otkrytija 1976, Moskva, 1976 (Soavtor - V.V. Krapivina).
20. *Amfory iz Ol'vii 6-4 vv. Avtoreferat dissertacii na soiskanie uchenoj stepeni kandidata istoricheskikh nauk po special'nosti "arheologija"*, Kiev, 1975.
21. *Torgovlya Ol'vii perioda stanovlenija polisa*, in Materialy simpoziuma po problemam grecheskoj kolonizacii i strukture ranneantichnyh gosudarstv Severnogo i Vostochnogo Prichernomor'ja. Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1977.
22. *O roli torgovo-obmennyyh otnoshenij v ekonomike Ol'vii vtoroj poloviny 6 v. do n.e.*, in Problemy grecheskoj kolonizacii Severnogo i Vostochnogo Prichernomor'ja. Materialy 1 Vsesojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja, Tbilisi, 1979.
23. *Raskopki Central'nogo kvartala v Ol'vii*, Arheologicheskie issledovaniya na Ukraine v 1976-1977gg. Tezisy dokladov XVII konferencii IA AN USSR,

Uzhgorod, 1978.

24. Raboty v zapadnoj chasti Verhnego goroda Ol'vii, Arheologicheskie otkrytija 1977, Moskva, 1978.
25. Luterij z Ol'vij, Arheologija, 1980, Vip. 38.
26. Amfori z zatoplenoj chastini Ol'vij, Arheologija, 1979, Vip. 30.
27. Ehkonomicheskie osnovy vzaimootnoshenij Ol'vii so skifskim mirom, in Materialy II simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja na temu: Mestnoe naselenie Prichernomor'ja v ehpohu Velikoj grecheskoj kolonizacii. Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1975.
28. Raboty v zapadnoj chasti Verhnego goroda Ol'vii, Arheologicheskie otkrytija 1978, Moskva, 1979.
29. K voprosu o periodizacii zastrojki Verhnego goroda Ol'vii, in Tezisy XVIII konferencii IA AN USSR, Kiev, 1980.
30. Central'nyj nauchno-prirodovedcheskij Muzej AN USSR (al'bom), Kiev, 1980 (Soavtory: V.N. Gladilin, D.N. Dobrochaeva, V.P. Franchuk i dr.).
31. Zametki o nekotoryh gruppah amfor iz Ol'vii, in Severnoe Prichernomor'e (po materialam arheologii), Kiev, 1984.
32. O proizvodstve amfor v Ol'vii grecheskoj ehpohi, Ispol'zovanie metodov estestvennyh nauk v arheologii, Kiev, 1981.
33. Zhiloj kvartal Ol'vii k jugo-zapadu ot agory (VI - IV vv. do n.eh.), in Ol'vija i ee okruga, Kiev, 1986.
34. Gruppa terrakot iz Ol'vii, Novye pamjatniki drevnej i srednevekovoj hudozhestvennoj kul'tury, Kiev, 1982 (Soavtor - A.S. Rusjaeva).
35. Livarni formi z Ol'vij, Arheologija, 1984, Vip. 45.
36. Keramicheskaja tara iz Ol'vii (opyt izuchenija amfor 6-4 vv. do n.eh.), Kiev, 1981.
37. Ehkonomicheskie osnovy vzaimootnoshenij Ol'vii s mestnymi plemenami Severnogo Prichernomor'ja, Demograficheskaja situacija v Prichernomor'e v period velikoj grecheskoj kolonizacii, in Materialy II Vsosojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja, Tbilisi, 1981.
38. Ol'vija - pamjat' tysjacheletij, Odessa, 1982 (Soavtor - S.D. Kryzhiskij).
39. Terrakotovyj rel'ef iz Ol'vii, Vestnik drevnej istorii, 1982, № 1.
40. Keramika iz zatopленoj chasti Ol'vii, Antichnaja kul'tura Severnogo Prichernomor'ja v pervye veka nashej ehry, Kiev, 1984.
41. Keramicheskoe proizvodstvo i keramika, Arheologija Ukrainskoj SSR, Kiev, 1986, T.2.
42. Ehllinisticheskie tendencii v ehkonomike Ol'vii, Materialy III Vsosojuznogo simpoziuma po drevnej istorii Prichernomor'ja na temu "Ehllinizm i Prichernomor'e". Tezisy dokladov i soobschenij, Tbilisi, 1982.
43. Ehllinisticheskie tendencii v ehkonomike Ol'vii, Prichernomor'e v ehpohu ehllinizma, Tbilisi, 1985.
44. Predmest'e v rimskom provincial'nom gorode Severo-Zapadnogo Prichernomor'ja, Tezisy dokladov "Ehtnokul'turnye i ehtno-social'nye processy v konce 1 tys. do n.eh. 1 pol. 1 tys. n.eh. na jugo-zapade SSSR i sopredel'nyh regionah, Uzhgorod, 1985.
45. Kul'tura i iskusstvo Prichernomor'ja v antichnuju ehpohu, Moskva, 1983

(Soavtory: L. P'jankova-Marinova, A.K. Korovina, L.V. Kopejkina).

46. *Predmest'e pervykh vekov nashej ehry v Nizhnem gorode Ol'vii*, Antichnye drevnosti Severnogo Prichernomor'ja, Kiev, 1988.

47. *Kompleks zapadnyh vorot v Ol'vii*, Antichnye drevnosti Severnogo Prichernomor'ja, Kiev, 1988 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

48. *Raboty u zapadnyh gorodskih vorot v Ol'vii*, Vsesojuznaja arheologicheskaja konferencija "Dostizhenija sovetskoy arheologii v XI pjatiletke". Tezisy dokladov, Baku 1986.

49. *Kuhonnaja keramika, luterii, amfory, hozjajstvennaja keramika*, Kul'tura naselenija ol'vijskogo polisa v arhaicheskoe vremja, Kiev, 1987.

50. *Svincevi virobi z Ol'vij*, Arheologija, 1988, Vip. 63.

51. *Do pitannja pro hronologiju dejakih antichnih materialiv u skifs'kih pam"jatkah*, Arheologija, 1989, № 2.

52. *Novaja nadpis' iz Ol'vii*, Drevnee Prichernomor'e. Tezisy dokladov I Vsesojuznyh chtenij pamjati prof. P.O. Karyshkovskogo, Odessa, 1989.

53. *Novye dannye o razvitiu Ol'vii v ehlinisticeskoe vremja*, Tezi dopovidej XX Respublikans'koj naukovoj konferencij "Problemi arheologij ta istorij drevn'ogo naselejnja Ukrains'koj RSR", Odesa, 1989.

54. *Raskopki v Nizhnem gorode Ol'vii (1985-1986 gg.)*, Zadachi sovetskoy arheologii v svete reshenij XXVII s'ezda KPSS. Tezisy dokladov. Suzdal' - 1987, Moskva, 1987.

55. *Novij napis z Ol'vij*, Arheologija, 1990, № 3.

56. *Stanovlennja antichnogo sposobu virobnictva u Nizhn'omu Pobuzhzhi*, Arheologija, 1991, № 1 (Persha chastina).

57. *Stanovlennja antichnogo sposobu virobnictva u Nizhn'omu Pobuzhzhi (za arheologichnymi danimi)*, Arheologija, 1991, № 3 (Druga chastina).

58. *Nova znahidka moneti Eminaka v Ol'vij*, Arheologija, 1993, № 1 (Spivavtor V.I. Nazarchuk).

59. *Novaja nahodka skul'ptury v Ol'vii*, Ukraina - Grecija: istorija ta suchasnist'. Tezi mizhnarodnoj naukovoj konferencij (Kijv, 29-30 veresnja 1993 r.), Kiiv, 1993, (Soavtor T.L. Samojlova).

60. *Golovni etapi istorichnogo rozvitu Ol'vij*, Arheologija, 1994, № 2 (Spivavtori: S.D. Krizhic'kij, V.V. Krapivina).

61. *Central'niy zhivotovij kvartal Ol'vij*, Arheologija, 1994, № 2.

62. *Raskopki v Nizhnem gorode Ol'vii (1985-1993, predvaritel'nye itogi)*, Ol'vija-200. Tezisy dokladov mezhdunarodnoj konferencii, Nikolaev, 1994 (Soavtor T.L. Samojlova).

63. *On Some Problems in Research of Amphoras Complex from Olbia Pontique VI-I B.C.*, Resumee du Colloque d'Istanbul, Istanbul, 1994.

64. *Olbia Pontica and "Olbian Muse"*. Expedition, 1994. 36. N 2-3 (Pennsylvania).

65. *O svjazjakh Ol'vii s italijskim regionom Sredizemnomor'ja v pozdneehlinisticeskoe vremja*, Mezhdunarodnye otnoshenija v bassejne Chernogo morja v drevnosti i v srednie veka. Materialy 7 mezhdunarodnoj konferencii. Rostov na Donu, 1994.

66. *O kriterijah periodizacii istoricheskogo razvitiya antichnyh gosudarstv v Severnom Prichernomor'e (na primere Ol'vii)*, Problemy istorii i arheologii Nizhnego Podnestrov'ja. Tezisy dokladov nauchnoj konferencii, Odessa, 1994 (Soavtory:

V.V. Krapivina, S.D. Kryzhickij).

67. *Novoe graffito iz Ol'vii, Ol'vija-200*, Nikolaev, 1994 (Soavtor A.A. Beleckij).

68. *Zemljanka v Nizhnem gorode Ol'vii*, Tezi pershoj oblasnoj naukovoj krajeznavchoj konferencij, Mikolajv, 1995 (Soavtor T.L. Samojlova).

69. *Excavations in the Lower City of Olbia, 1985-1992. Preliminary Results*, Echoes du Monde classique/Classical Views, 1995, XXXIX, 14, 1.

70. *Ekonomika ol'vijs'koj derzhavi v 5 st. do n.e.*, Arheologija, 1995, № 3.

71. *K voprosu o social'nom rajonirovaniu Ol'vii*, Drevnee Prichernomor'e. III chtenija pamjati prof. P.O. Karyshkovskogo. Tezisy dokladov konferencii, Odessa, 1996.

72. *Odin iz zhilyh rajonov ehlinisticheskoy Ol'vii*, Greki na Chernom more. Tezisy dokladov, Saloniki, 1996.

73. *Issledovanie Central'nogo kvartala v Ol'vii*, Mir Ol'vii. K 90- letiju prof. L.M. Slavina. Tezisy dokladov, 1966.

74. *Thracian Elements in Ceramic Complexes of Olbia (end of the 6-th-early 5 th cent. B.C.)*, The Thracian World on the Crossroads of civilizations. The 7th International Congress of Thracology, Bucurest, 1996.

75. *Do pitannja pro social'ne rajonuvannja Ol'vij elinistichnogo chasu*, Arheologija, 1997, 4.

76. *Ol'vija. Raskopki, istorija, kul'tura*, Nikolaev, 1997 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

77. *Ol'vija*, Nikolaev, 1997 (Soavtor V.V. Krapivina).

78. *Nova skul'ptura z Ol'vij*, Arheologija, 1997, 2 (Soavtor T.L. Samojlova).

79. *Ol'vija i varvary. Priorityty ekonomiceskikh otnoshenij*, Materiali II Mikolajvs'koj oblasnoj krajeznavchoj konferencij "Istorija. Etnografija. Kul'tura. Novi doslidzhennja", Mikolajv, 1997, T. 1.

80. *Pozdneehllinisticheskie sloi Nizhnego goroda Ol'vii*, Hersones v antichnom mire. Tezisy mezhdunarodnoj konferencii, Sevastopol', 1997.

81. *Torgovlya Ol'vii s o. Hiosom (po amfornomu materialu)*, Mezhdunarodnye otnoshenija v bassejne Chernogo morja v drevnosti i v srednie veka. Materialy IX mezhduna-rodnoj nauchnoj konferencii. Rostov-na Donu, 2001.

82. *Ol'vija u drugij chverti U st. do n.e. - 331 r. do n.e.*, Davnja istorija Ukrayni, Kijv, T.2, 1998 (Spivavtor S.D.Krizhic'kij).

83. *Ol'vija u 331 r. do n.e. - seredini I st. do n.e.*, Davnja istorija Ukrayni, Kijv, T.2, 1998 (Spivavtor S.D. Krizhic'kij).

84. *Kompleks pizn'oelinistichnih amfor z Ol'vij*, Arheologija, 1999, № 1.

85. *Nizhne misto Ol'vij (osnovni etapi rozvitku)*, Ukrayna-Grecija: Istorichna spadschina i perspektivi spivrobitnictva, Mariupol', 1999.

86. *Rozkopki diljanki NGS v Ol'vij (1997-1998)*, Arheologichni vidkritja v Ukrayni. 1997-1998 rr., Kijv, 1998.

87. *Quelques problemes amphoriques à Olbia pontique aux VI e-1 er s. av.n.e.*, Production et commerce des amphores anciennes en mer Noire. Aix - en - Provence, 1999.

88. *Nizhnee Pobuzh'e v arhaicheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

89. *Nizhnee Pobuzh'e v klassicheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).

90. *Nizhnee Pobuzh'e v ehlinisticheskoe vremja*, Ol'vija. Antichnoe gosudarstvo v Severnom Prichernomor'e, Kiev, 1999 (Soavtor S.D. Kryzhickij).
91. *Amfory Hiosa i ol'vijsko-hiosskie torgovye otnoshenija*, Mors'ka torgivlja v Pivnichnomu Prichernomor'ju, Vita antiqua, Kijv, 2001.
92. *Zheleznyj shlem iz Ol'vei*, Ol'vija ta antichnij svit. Materiali dlja naukovih chitan', prisvjachenih 75-richchju utvorennja istoriko-arheologichnogo zapovidnika "Ol'vija" NAN Ukrayni, Kijv, 2001 (Spivavtor E.V. Chernenko).
93. *Terasova chastina Nizhn'ogo mista Ol'vej naprikinci ellinizmu*, Ol'vija ta antichnij svit. Materiali dlja naukovih chitan', prisvjachenih 75-richchju utvorennja istoriko-arheologichnogo zapovidnika "Ol'vija" NAN Ukrayni, Kijv, 2001.
94. *Nizhn'oe misto Ol'vej (osnovni etapi rozvitu)*, Arheologija 2001, № 4.
95. *K harakteristike ehkonomicheskikh svjazej Ol'vei (po materialam amfor iz nekropolja Shirokaja Balka)*, Arheologichni vidkrittja v Ukrayni 2001-2002 rr., Kijv, 2003 (Spivavtor V.A. Papanova).
96. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vej v 2002 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukrayni 2001-2002 rr., Kijv, 2003 (Spivavtor O.V. Karjaka).
97. *Principi modeljuvannja ekonomichnogo bazisu pivnichnoprichernomors'koj antichnoj derzhati na prikladi Ol'vej*, Paleoekonomika rann'ogo zaliznogo viku na teritorij Ukrayni, Kijv, 2004 (Spivavtor S.D. Krizhic'kij).
98. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vej v 2003 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukrayni 2002-2003 rr., Kijv, 2004 (Spivavtor O.V. Karjaka).
99. *Pozdnearhaicheskaja keramika uchastka NGS v Ol'vei*, V Bosporskie chtenija, Kerch', 2004.
100. *The amphorae of Olbia (plot NGS)*, Black Sea Area in the Hellenistic World System, Tbilisi, 2005.
101. *Funkcional'nye razlichija domov v zhilyh kvartalah Nizhnego goroda Ol'vei*, VI Bosporskie chtenija, Kerch', 2005.
102. *Dom Agrota v Ol'vei i skul'ptura Artemidy Ol'vejskoj*, Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea (from the Greek Colonization to the Present), Iasi, 2005.
103. *Severnyj kvartal i oborona v Nizhnem gorode Ol'vei*, VII Bosporskie chtenija, Kerch', 2006.
104. *Hellenistic amphoras from Olbia Pontic*, The International Round-Table Conference Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Batumi Trabzon, 2006.
105. *Detskoe pogrebenie III-IV vv. iz Ol'vei*, Severnoe Prichernomor'e v ehpohu antichnosti i srednevekov'ja, Moskva, 2006.
106. *Chastnyj musejon v Ol'vei Pontijskoj*, Bosporskie issledovaniya, Simferopol'-Kerch', 2006, XI (Soavtor A.S. Rusjaeva).
107. *Rozkopki na diljanci NGS v Ol'vej v 2005 r.*, Arheologichni vidkrittja v Ukrayni 2004-2005 rr., Kijv, 2006 (Spivavtor O.V. Karjaka).
108. *Amfory. Osnovnye kategorii keramicheskikh materialov*, Drevnejshij temenos Ol'vei Pontijskoj, Simferopol', 2006.
109. *Artemida Ol'vejs'ka*, Arheologija, 2007, 1.
110. *Olbian-Scythian Trade: Exchange Issues in the Sixth to Fourth Centuries BC*,

Classical Olbia and the Scythian World. From the Sixth Century BC to the Second Century AD. Proceedings of the British Academy. 142, Ed. by David Braund & S. D. Kryzhitskiy, Oxford, 2007.

111. *Esche raz ob odnom iz svjatilisch Ol'vii*, VIII Bosporskie chtenija, Kerch', 2007.

112. *K voprosu ob oboronitel'nyh sooruzhenijah v Nizhnem gorode Ol'vii (predvaritel'nye itogi rabot)*, Bosporskie issledovaniya. Simferopol'-Kerch', 2007, XVII.

113. *K voprosu ob istoricheskoy topografii Ol'vii*, IX Bosporskie chtenija, Kerch', 2008.

114. *Ob interpretacii kul'turnyh naplastovanij v zhilyh domah (na primere zhilyh kvartalov ehllinisticheskogo vremeni v Ol'vii)*, X Bosporskie chtenija, Kerch', 2009 (Soavtor S.D. Kryzhickij).